

LESSENPAKKET

Handleiding methodiek

Datum: 1 september 2021

Deze handleiding bevat de verschillende stappen van deze les. Bij een aantal stappen heb je enkele mogelijke variaties, dit maakt de methodiek zowel geschikt voor een digitale als een fysieke les en voor meerdere doelgroepen.

Als leerkracht kan je dus vrij kiezen welke methodiek(en) je gebruikt, zolang de gespreksstructuur en opbouw bewaard wordt.

Extra tips voor je online les:

Werk doorheen je online les met enkele gespreksregels. Spreek enkele codes af die leerlingen in de chat kunnen zeggen en geef zo zelf het woord door, enkele voorbeelden: + : ik wil iets zeggen / ? : ik heb een vraag / = : ik ben akkoord.

Bij methodieken waarbij de leerlingen elk om beurt iets moeten zeggen kan je werken met 'nomineren': je deelt je eigen antwoord op de vraag en geeft daarna het woord door aan iemand anders

Fase 1: Introductie

Als inleiding op deze les maakten we twee filmpjes (zie QR-code in de powerpointpresentatie)

- "Waarom jongerenparticipatie zo belangrijk is ?" door de minister van Jeugd Benjamin Dalle
- Kennismaking met de 5 thema's aan de hand van dilemma's in samenwerking met jongereninformatieplatform WAT WAT

In de filmpjes werden vijf thema's geïntroduceerd. Stel de vraag: ***"Over welk thema wil jij graag je eigen ervaringen delen en adviezen bedenken?"***

■ In de klas

Vorm groepen per thema van maximum zes leerlingen per groep. Niet elk thema moet gekozen worden door de leerlingen. Zorg dat elke groep samen rond een tafel kan zitten.

■ Online

Laat de leerlingen hun keuze aangeven via de chatfunctie of laat de leerlingen deze stap vooraf doen zodat je de verschillende groepen vooraf kan maken.

Afhankelijk van de tool die je gebruikt zijn er verschillende manieren om groepen te verdelen.

Indien dit technisch moeilijk is, kan je ook in de volledige groep blijven werken en samen één thema kiezen.

Tips voor de begeleider

De leerlingen worden gevraagd naar hun persoonlijke mening binnen één thema. Het is belangrijk dat elke leerling zich comfortabel voelt om te praten over het gekozen thema. Laat daarom iedereen vrij kiezen, ongelijke groepen zijn geen probleem voor het vervolg van deze les.

Is iemand alleen? Check dan even bij die persoon of die zich ook comfortabel voelt bij een ander thema.

Fase 2: ervaringen verzamelen

Opbouw

In het eerste deel van het gesprek verzamelen leerlingen samen ervaringen rond hun gekozen thema. Ze vertrekken van **quotes per thema** (zie materiaal) gegeven door leeftijdsgenoten die we in een vooronderzoek “De Touristen” verzamelden. Op het **sjabloon** (zie materiaal) delen ze hun antwoord op deze vragen:

- **Welke ervaring herken je bij jezelf of bij leeftijdsgenoten? Kan je een eigen voorbeeld geven?**
- **Welke ervaring heeft je verrast/herken je zelf helemaal niet? Wat heeft je verrast?**
- **Welke andere ervaringen hebben jullie zelf nog?**

Laat de leerlingen hun antwoorden op deze vragen delen aan elkaar en invullen op het sjabloon. Het sjabloon kan je afdrukken of digitaal laten invullen.

Kies vooraf een gespreksmethode

➤ Gesprek met rollen

Laat de leerlingen per groep drie rollen verdelen: een gespreksleider, een tijdsbewaker en een verslagneemer. Bij materiaal vind je een spiekbrieftje per rol. Geef zo de verantwoordelijkheid aan je leerlingen om zelf het gesprek te structureren.

➤ Schrijven en praten

Geef elke leerling een sjabloon om op te schrijven. Wissel de tijd af tussen schrijven en praten. Geef telkens drie minuten. Afwisselend gaan de leerlingen individueel nadenken en hun antwoorden delen in de groep.

Fase 3: Wat kan beter?

In deze fase formuleren de leerlingen acties op drie niveaus: **“Wat kan ik zelf doen?”**, **“Wat kan mijn school doen?”** en **“Wat kan de minister doen?”**. Het resultaat schrijven ze opnieuw op het sjabloon.

Als vertrekpunt kan elke groep gebruik maken van **inspiratiekaartjes** (zie materiaal). Op deze kaartjes beantwoorden vrijwilligers van de Vlaamse Jeugdraad de volgende vraag: **Stel dat je minister van Gelijke Kansen/Klimaat/Welzijn/Armoede/Mobiliteit zou zijn, wat is het eerste dat je zou aanpakken? En hoe?**

Kies vooraf een gespreksmethode

➤ Gesprek met rollen

Bedenk als groep acties op de verschillende niveaus. Bedenk er minstens drie per niveau. Ga op zoek naar acties die alle leerlingen in je groep ervaren als een goede actie.

Laat de leerlingen per groep drie rollen verdelen: een gespreksleider, een tijdsbewaker en een verslaggever. Bij materiaal vind je een spiekbrieftje per rol. Geef zo de verantwoordelijkheid aan je leerlingen om zelf het gesprek te structureren.

✦ Gesprekscirkel

Geef iedereen de tijd om zelf enkele ideeën te bedenken en de inspiratiekaartjes te bekijken. Eén persoon (wie wil) vertelt de bedachte actie op één van de drie niveaus. Daarna gaan we de cirkel rond en reageren de andere leerlingen op dit idee: "Zou dit idee ook voor jou werken? Indien nee, wat kan je toevoegen aan deze oplossing zodat ze ook voor jou werkt?"

Bouw telkens voort op het voorstel van de vorige persoon, doorheen de cirkel kan het idee dus aangepast worden. Schrijf het idee op het sjabloon wanneer iedereen heeft kunnen reageren. Zorg voor minstens drie acties per niveau.

✦ Placemat

Geef elke groep drie digitale of papieren placemats (zie materiaal). Bij elke placemat schrijf je één van de drie niveaus. De leerlingen bedenken eerst individueel een vraag en schrijft verschillende antwoorden op in het vak van de placemat het dichtst bij jou. Vervolgens overleg je per groepje en kom je tot één antwoord waarin iedereen zich in herkent. Dit schrijf je dan in het middelste vak van de placemat.

Tips voor de begeleider

Als begeleider heb je twee taken: je bewaakt de structuur en de veiligheid.

Extra aandacht geven aan structuur:

- Zorg dat de instructie duidelijk is: in de klas kan je de instructie op papier geven, online kan je de instructie in de chat plaatsen
- Herhaal duidelijk dat de groep in het eerste deel spreekt over ervaringen en in het tweede deel pas over oplossingen. Vraag om hun antwoord op te schrijven om te onthouden voor het volgende deel indien je op het begin al een oplossing hoort.
- Bewaak de timing door deze regelmatig te herhalen of zichtbaar te projecteren
- De timing hoeft niet voor elke groep gelijk te lopen, je kan de instructie per groep apart geven afhankelijk van het tempo waarin de groep werkt. Scholieren geven aan dat ze het belangrijk vinden om te kunnen 'uitpraten'

Extra aandacht geven aan veiligheid:

- Herhaal de belangrijkste regel: "elke ervaring is waar". In deze les proberen we vooral elkaar te begrijpen, te weten wat er leeft rond dit thema en samen oplossingen te zoeken die voor zo veel mogelijk jongeren werken.
- Voor leerlingen is dit niet altijd evident, we zijn meer gewoon om elkaar te overtuigen.
- De houding van de begeleider helpt hierbij. Je kan de drempel lager maken door zelf een voorbeeld aan te halen of door zelf positief te reageren op de ervaring/oplossing die je hoort.

Fase 4: voorstellen aan elkaar en prioriteiten kiezen

Elke groep krijgt de tijd om hun acties aan de klas voor te stellen. Ze presenteren de acties die ze bedacht hebben op de verschillende niveaus.

Per actie kan de klas reageren: **Zou deze actie jou ook helpen?** Hun antwoord tonen ze visueel door hun duim omhoog, omlaag of ergens tussenin te houden. De groep zet een kruisje op de schaal (zie daarvoor het sjabloon).

Indien niet iedereen zichtbaar is bij een online les, kan je hen ook codes laten typen in de chat.

Fase 5: Wat hierna?

De leerlingen denken na over acties. Hoe kunnen zij nu zorgen dat hier iets aan verandert? Geef je leerlingen meer uitleg en laat hen daarna elk een persoonlijk engagement uitspreken.

Vertel eerst wat er sowieso met hun antwoorden zal gebeuren:

- Je kan de resultaten van de les bezorgen aan de **Vlaamse Jeugdraad**. Rond drie thema's (Goed in je vel, Gelijke Kansen en Klimaat) bestaan werkgroepen die advies geven aan de regering. De input van de leerlingen wordt rechtstreeks meegenomen als input voor de werkgroepen. Meer info vind je hierover in de infofiche.
- Als **school** kan je ook kiezen om verder aan de slag te gaan met de resultaten, bijvoorbeeld door de leerlingenraad. Kies vooraf wat je gaat doen en informeer je leerlingen hierover. Tips en inspiratie hiervoor vind je in de infofiche.

Het is belangrijk dat organisaties, politici, leerkrachten... zelf de mening vragen van jongeren zoals we net deden in de les. Daarnaast kan je als jongere ook zelf meer doen, zonder dat je op hen moet wachten. Er bestaan ook heel wat mogelijkheden om hulp te krijgen hierbij. **Wat willen jullie zelf doen met de ideeën en aandachtspunten die je vandaag ontdekte? Geef je leerlingen enkele mogelijkheden mee en laat hen een persoonlijk engagement uitspreken door elk hun antwoord te delen in de klas.** Deze mogelijkheden vind je op de powerpoint, je kan zelf kiezen om mogelijkheden aan te vullen of weg te laten.

- Ik ga zelf ... doen
- Ik vertel het idee ... voor mijn school aan de directie/leerlingenraad (vooraf polsen). Het is heel belangrijk dat hier iets mee gedaan wordt omdat ...
- Ik wil het idee ... voor mijn school verder uitwerken en doe dit samen met de leerlingenraad/ik kan hulp vragen bij...
- Ik wil iets doen op mijn school met het idee..., maar ik weet niet goed wat ik kan doen. Ik boek een afspraak met de leerlingenraad@vsk.be via vorming@scholierenkoepel.be
- Ik wil graag mijn stem ook laten horen buiten mijn school. Ik neem contact op met de Vlaamse Scholierenkoepel of de Vlaamse Jeugdraad om dit idee te vertellen. Ik stuur een berichtje naar Jos Van Vsk op Messenger of ik word lid van de Facebook-groep "Vrijwilligers Vlaamse Jeugdraad"
- Ik wil weten wat andere jongeren denken over... en stuur mijn vraag door in de Waddist-app. Een app die elke dag polst naar de mening van jongeren.
- Ik wil graag mijn stem ook laten horen buiten mijn school. Ik wil vrijwilliger worden bij de Vlaamse Scholierenkoepel of de Vlaamse Jeugdraad. Ik stuur een berichtje naar Jos Van Vsk op Messenger of ik word lid van de Facebook-groep "Vrijwilligers Vlaamse Jeugdraad"

Gebruik eventueel ook de inhoud van [dit WAT WAT-artikel](#) "Hoe kan ik mijn stem laten horen", met meer inspiratie om aan jongerenparticipatie te doen.

Tips voor de begeleider

Het doel van deze oefening is vooral om de leerlingen te wijzen naar de juiste hulp en hen stimuleren om na te denken over welke kleine stap zij kunnen nemen. Maak deze stap voor hen zo makkelijk mogelijk, laat ze bijvoorbeeld meteen een e-mail sturen of geef de tijd om hun engagement op te schrijven.

Bekijk vooraf hoe dit op jouw school zit zodat je de juiste informatie meegeeft aan je leerlingen. Wil je graag een opvolging van acties extra stimuleren? Vraag dan vooraf een engagement aan directie of leerlingenraad. Tips hiervoor vind je in de infofiche. Pas de opties die je meegeeft indien nodig aan op basis van deze beslissing.

Er zijn heel wat mogelijkheden om leerlingen te laten participeren. VSK ontwikkelde een [participatiemodel](#) waar wij ons op baseren.

Fase 6: feedback

Hoe hebben je leerlingen de les beleefd?

Stel de vraag: **Hoe zit je er op dit moment bij?** Reageer met een smiley.

Online kunnen ze de smiley in de chat zetten, in de les kunnen ze die tonen op hun eigen smartphone, zelf tekenen of je neemt enkele afgedrukte smileys mee en je laat hen kiezen.

Wie wil kan iets erbij vertellen, maar dit is geen verplichting.

Tips voor de begeleider:

Geef je eigen antwoord als eerste. Wat je hier zegt zal mee het antwoord van je leerlingen bepalen. Hoe opener je zelf bent, hoe opener je leerlingen durven zijn.

Gebruik deze opdracht om zelf naar de groepssfeer te peilen. Misschien blijven er bepaalde opmerkingen hangen? Of is een persoonlijke ervaring naar boven gekomen? Zo kan je indien nodig achteraf de leerlingen die het nodig hebben aanspreken.